

Öbergs tvål

Metodguide: hård och flytande tvål

En stegvis, säker metodguide för kallrörd tvål, varmrörd tvål, CPOP och flytande tvål.

Säkerhetsnot: Denna guide är för kunskap och planering. Använd alltid en aktuell lutkalkylator, produktens säkerhetsdatablad och skyddsutrustning. Publicera eller sälj inte en kosmetisk produkt utan att uppfylla tillämpliga regler.

Säkerhet och planering

Arbeta med skyddsglasögon, kemikalieresistenta handskar, täckande kläder och god ventilation. Håll barn och djur borta. Ha rinnande vatten tillgängligt. Använd värme- och alkalitåliga kärl av rostfritt stål eller PP/HDPE-plast – aldrig aluminium.

Skriv alltid ett batchprotokoll: datum, oljor i gram och procent, kalkylator, lutens renhet, överfettning, vattenmängd, temperaturer, tillsatser och form. En kalkylator är inte valfri: varje olja har eget förtvålningstal.

Hård tvål beräknas med NaOH. Flytande tvål och såpa beräknas med KOH. De är inte utbytbara. Blanda alltid lut i vatten, aldrig vatten i lut.

Kallrörd hård tvål

1. Formulera oljorna i procent och kontrollera dem i en aktuell lutkalkylator. För en hudtvål kan 5 procent överfettning vara en genomtänkt startpunkt, men varje recept måste provas och dokumenteras.
2. Väg oljor och smör separat. Väg destillerat vatten. Väg NaOH separat i torr behållare. Tillsätt långsamt NaOH till vatten under omrörning och låt lösningen svalna på en säker plats.
3. Smält fasta fetter, tillsätt flytande oljor och låt både oljor och lutlösning hamna inom ett valt och kontrollerat temperaturintervall. Undvik att jaga ett magiskt tal – recept, tillsatser och form spelar roll.
4. Håll lutlösningen genom sil i oljorna. Stavmixa i korta intervaller tills tunn spårning. Tillsätt endast genomtänkta, dokumenterade tillsatser.
5. Håll i form. Isolera eller kyl efter receptets behov och bevaka tecken på överhettning. Skär när tvålen är stadig. Låt mogna minst 4–6 veckor, eller längre när receptet behöver det.

Varmrörd hård tvål

1. Beräkna, väg och blanda lutlösning precis som vid kallrörd tvål. Säkerhetskraven är desamma.
2. Stavmixa till stabil spårning och varm sedan mycket försiktigt i lämplig gryta eller slow cooker. Rör bara vid behov och undvik stänk.
3. När massan är jämnt genomkokt och förtvålningen har gått vidare, får den svalna till en arbetbar konsistens. Först då kan temperaturkänsliga tillsatser vägas in.

4. Packa i formen. Varmrörd tvål kan användas tidigare än kallrörd, men torktid gör den hårdare och mer hållbar.

CPOP – kallrörd tvål i ugn

1. Gör kallrörd tvål fram till formen. Använd bara en form som är avsedd för ugnsvärme.
2. Min lugna CPOP-variant är att hålla formen kring 65 °C i ungefär två timmar. Stäng sedan av ugnen och låt formen stå kvar över natten på eftervärmen. Använd bara en ugnssäker form och övervaka processen – recept och form kan ge olika värmeutveckling.
3. CPOP kan ge en jämnare gelfas och snabbare urformning. Det ersätter inte mognad och torktid; låt en hård tvål torka minst 4–6 veckor.

Flytande tvål och såpa

1. Välj KOH i kalkylatorn och ange den faktiska renheten på din KOH. Flytande tvål är en separat metod, inte en hård tvål med mer vatten.
2. Bygg en såppasta med en kontrollerad blandning av oljor och KOH-lösning. Låt pastan förtvålas helt innan utspädning.
3. Späd gradvis med varmt destillerat vatten. Dokumentera varje steg. Låt produkten vila och bedöm klarhet, stabilitet och användning före ytterligare justeringar.
4. En produkt som ska säljas kräver separat säkerhetsbedömning, dokumentation och korrekt märkning.

Sources: Bramble Berry Lye Calculator; Soap Queen, CPOP Swirls; Swedish Medical Products Agency guidance on cosmetics. Accessed 2026-08-03.